Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SOCIALNI SKLAD

XXIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV

Vodenje za spodbudno in varno učno-vzgojno okolje

Gradivo za udeležence

16. in 17. oktober 2017, Portorož

XXIII. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV
Vodenje za spodbudno in varno učno-vzgojno okolje

Gradivo za udeležence srečanja

Uredila: Petra Weissbacher

Založila: Šola za ravnatelje

Odgovorna oseba: dr. Vladimir Korošec

Oblikovanje: Face d.o.o.

Tisk: Birografika Bori d.o.o.

Naklada: 250

Ljubljana, 2017

©2017 Šola za ravnatelje

PROGRAMSKI IN ORGANIZACIJSKI ODBOR

dr. **Andreja Barle Lakota**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Aleš Ojsteršek, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

mag. **Gregor Mohorčič**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Nada Požar Matjašič, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

dr. **Vladimir Korošec**, Šola za ravnatelje

mag. **Vlasta Poličnik**, Šola za ravnatelje

Petra Weissbacher, Šola za ravnatelje

KAZALO

Tloris kongresnega centra 3
Program srečanja 4
Plenarna predavanja 6
Simpoziji 16
Kulturni program 28
Kulturni bazar 32
Zapiski 40

TLORIS KONGRESNEGA CENTRA

Kongresni center Grand hotela Bernardin:

- dvorane v 11. nadstropju: Emerald, Mediteranea, Adria, Pharos
- dvorane v 12. nadstropju: Europa A-D, VIP salon

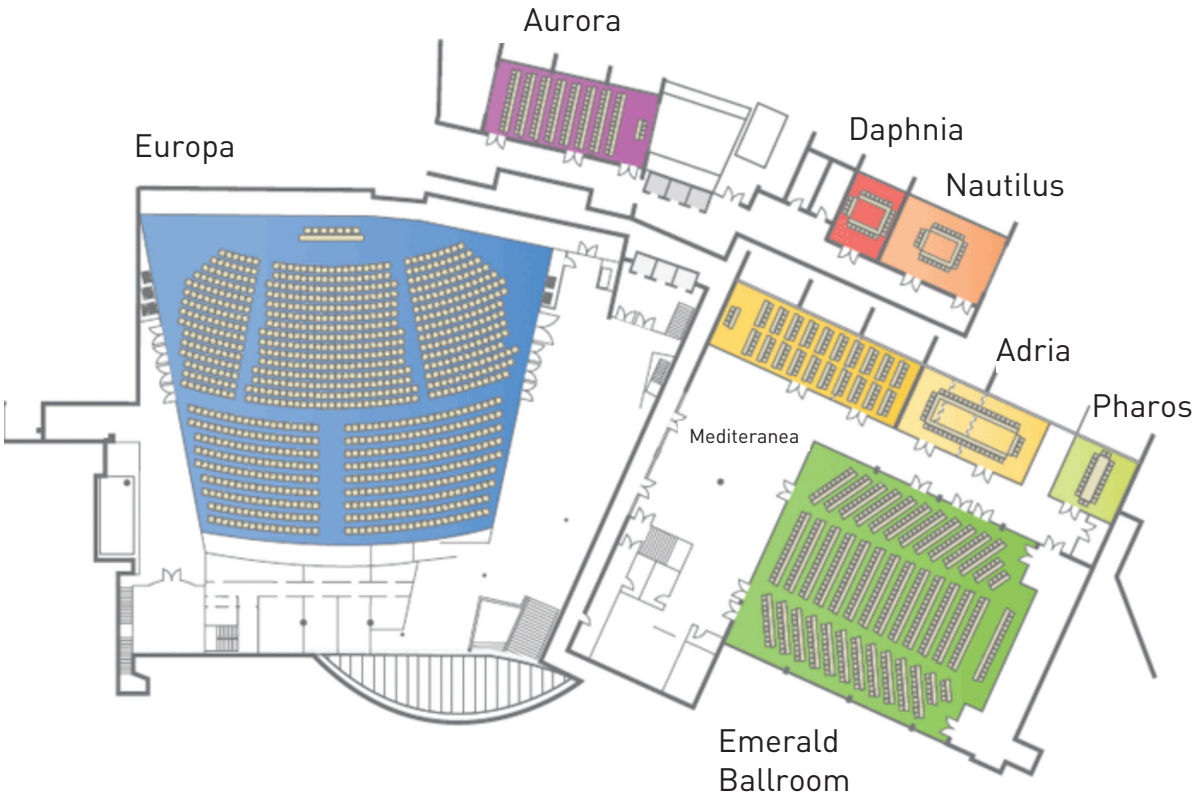

PROGRAM SREČANJA

Plenarna predavanja bodo potekala v dvorani Emerald v 11. nadstropju.

Ponedeljek, 16. oktober 2017

9.30–10.30	Sprejem in pogovor ravnateljev s predstavniki Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in javnih zavodov s področja šolstva	
10.30–12.30	Uvodni pozdrav in nagovor	dr. Maja Makovec Brenčič, ministrica za izobraževanje, znanost in šport in dr. Vladimir Korošec, Šola za ravnatelje
	Soustvarjanje varnega vzgojno-učnega okolja v pogovorih, ki omogočajo, da se slišijo vsi glasovi: glasovi odraslih in glasovi otrok	dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič, Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani
12.30–14.00	Odmor za kosilo	
14.00–15.30	Simpoziji	
15.30–16.00	Odmor	
16.00–17.00	Bralni dogodek v vrtcu in načela razvijanja pismenosti	dr. Igor Saksida, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Univerza na Primorskem
17.00–17.30	Ocena korupcijskih tveganj in tveganj za kršitev integritete v slovenskih osnovnih in srednjih šolah ter priporočila šolam glede upravljanja identificiranih tveganj - predstavitev Komisije za preprečevanje korupcije	Barbara Furst, Komisija za preprečevanje korupcije
17.30–18.30	Seja republiškega odbora Združenja ravnateljic in ravnateljev vrtcev Slovenije	
18.30–19.00	Odmor	
19.00	Kulturni program Pojoči kamenčki – srčna moč	Ljoba Jenče
20.00	Večerja z družabnim srečanjem Rapoezija	Igor Saksida in Trkaj

Torek, 17. oktober 2017

9.00–10.00	**Ustvarjanje spodbudnega učnega okolja z umetnostjo**	Jelena Sitar Cvetko, Pedagoška fakulteta, Univerza na Primorskem in dr. Vesna Geršak, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Univerza na Primorskem
10.00–10.30	**Odmor**	
10.30–12.00	**Simpoziji – ponovitev**	
12.00–12.30	**Odmor**	
12.30–14.00	**Simpoziji – ponovitev**	
14.00–15.00	**Odmor za kosilo**	
15.00–15.15	**Izvajanje šolskega programa v Noordung centru v Vitanju**	mag. Nena Dokuzov, Kulturno – gospodarsko središče evropskih vesoljskih tehnologij
15.15-16.30	**Aktualne informacije in okrogla miza**	Predstavniki Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport

Kulturni bazar

SIMPOZIJI

Ponedeljek, 16. oktober 2017: 14.00–15.30

Torek, 17. oktober 2017: 10.30–12.00 in 12.30–14.00

Krajši programi – dodatna možnost, nova priložnost	**Nives Zore**, Zavod RS za šolstvo, mag. **Brigita Mark** in **Vida Starič-Holobar**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport	Emerald 1
Kako prehajajo otroci iz vrtca v osnovno šolo pri nas v primerjavi z vrstniki v drugih državah?	**Nada Požar Matijašič** in dr. **Mojca Štraus** Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, dr. **Sonja Rutar**, Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem, Pedagoški inštitut, mag. **Janja Cotič Pajntar**, Zavor RS za šolstvo	Emerald 2
Etične dileme ravnatelja	mag. **Peter Markič**, Šola za ravnatelje in **Rado Kostrevc**, OŠ Trebnje	Mediteranea 1
Želimo varno okolje brez konfliktov?	dr. **Justina Erčulj** in **Doroteja Lešnik Mugnaioni**, Šola za ravnatelje	Mediteranea 2
Preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni s cepljenjem in drugimi ukrepi	**Boris Kopilović** in **Zoran Simonović**, Nacionalni inštitut za javno zdravje	Adria
Razvojni projekti v podpori inkluziji	mag. **Polona Šoln Vrbinc**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, **Alenka Werdonig**, Center za sluh in govor Maribor in **Dušan Kuhar**, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana	Pharos

PLENARNA PREDAVANJA

dr. **Gabi Čačinovič Vogrinčič**, Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani

SOUSTVARJANJE VARNEGA VZGOJNO-UČNEGA OKOLJA V POGOVORIH, KI OMOGOČAJO, DA SE SLIŠIJO VSI GLASOVI: GLASOVI ODRASLIH IN GLASOVI OTROK

V konceptu soustvarjanja najdemo odgovor na vprašanje, kako zagotoviti otrokom in odraslim varno vzgojno-učno okolje v vrtcu. Ključna, nova naloga v tem tisočletju, je spoštovanje otroštva. Otroci potrebujejo odraslega, ki zna in zmore biti spoštljiv in odgovorni zaveznik otroka na način, da v njem vidi strokovnjaka iz izkušnje, da sliši otrokov glas. Varovalni dejavniki za otroka v vrtcu so zagotovljeni pomoč in podpora, pričakovanje dobrega in udeleženost otroka, ki ga slišimo in se mu odzovemo . Naloga vseh strokovnjakov v vrtcu je, da vzpostavijo odprte prostore za take pogovore, ki zagotovijo procese soustvarjanja življenja v vrtcu in pri tem v proces povabijo tudi starše.

Soustvarjanje življenja v vrtcu poveže strokovnjake v vrtcu, starše in otroke v nove procese učenja, v ustvarjanje novega znanja in sodelovanja.

dr. **Igor Saksida**, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Univerza na Primorskem

BRALNI DOGODEK V VRTCU IN NAČELA RAZVIJANJA PISMENOSTI

Kaj je bralni dogodek?

- Besedna zveza **bralni dogodek** ⟷ **prostočasno branje**,
- vzgojitelj kot mentor branja oz. **bralni model**:
  - **branje in pogovor** v vrtčevski skupini – **krajša** besedila,
  - vodeno spodbujanje branja **daljših** celovitih besedil (družinsko branje, priznanje za *bralno značko*),
  - priprava dovolj zahtevnih in raznovrstnih dejavnosti ob branju; »bralne naloge«:
    - **priklic** besedilnih informacij (npr. povzemanje vsebine prebranega, npr. obnova besedila po ilustracijah,
    - opazovanje besedilnih podrobnosti
    - razumevanje s **sklepanjem** (razumevanje prebranega na podlagi povezovanja podatkov iz besedila, npr. iskanje razlogov za ravnanje književnih oseb) ter
    - **vrednotenje** besedila (poustvarjanje, npr. »jaz-zgodbe«).

Skupna izhodišča učenja in poučevanja

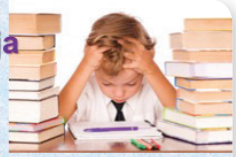

- Inteligentnost in sposobnosti otrok se razvijajo z njihovim **trudom**: pohvalimo torej otroka, ki je prizadevno opravil zahtevno bralno nalogo.
- Ugotavljajmo **predznanje** (pričakovanja) pred branjem in pogovorom.
- Ponuditi je treba nekoliko zahtevnejše učne izzive v območju **bližnjega razvoja**.
- Pomen **konteksta,** novo znanje naj se povezuje z osebnimi izkušnjami in razumevanjem prebranega.
- Nekatere spretnosti je treba avtomatizirati: **načrtna vaja**, predopismenjevalne vaje v povezavi z besedili: koncept tiska, orientacija, grafomotorika, slušno in vidno zaznavanje (glas – črka, začetni in končni glas, slušno/vidno razčlenjevanje). = *Tudi nova nacionalna strategija za razvoj pismenosti.*
- Jasna in spodbudna **povratna informacija o vloženem delu**.
- Spodbujanje **samouravnavanja** otrok, jasna predstavitev nalog.
- Spodbujanje **ustvarjalnosti**, pohvala otrok, ki so bolj ustvarjalni od drugih: otrok kot bralni model sovrstnikom.

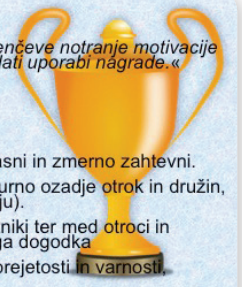

- Povezovanje **notranje in zunanje motivacije**: »*Podpiranje učenčeve notranje motivacije za učenje ne pomeni, da se morajo učitelji popolnoma odpovedati uporabi nagrade.*«
- Cilji obvladovanja spretnosti se dosegajo s **povezovanjem tekmovalnosti in sodelovanja**
- Do vseh otrok imejmo **visoka pričakovanja**.
- Ciljni obravnave naj bodo **konkretni**, kratkoročno uresničljivi, jasni in zmerno zahtevni.
- Učenje je povezano z **okoljem**, spoznati je torej treba tako kulturno ozadje otrok in družin, iz katerih prihajajo (občasno beremo ali pripovedujemo v narečju).
- **Medosebni odnosi**: razvijajmo torej kulturo pogovora med vrstniki ter med otroci in odraslimi, spoštujmo mnenje vsakega, ki je udeleženec bralnega dogodka.
- Kakovost je odvisna od **čustvenega počutja otrok**, občutka sprejetosti in varnosti, razvijanja zmožnosti za razumevanje pogleda drugega.
- **Sodelovanje in povezanost** skupine nista nespremenljivi lastnosti bralnega dogodka, obojega se je treba **(na)učiti** – dejavniki sodelovalnega učenja.
- Učinkovito **vodenje skupine** temelji na visokih pričakovanjih, skrbi za pozitivne odnose in zagotavljanju podpore vsakemu posamezniku. Vzgojitelj kot mentor družinskega branja **se ne podreja** neutemeljenim pritiskom.
- Tudi v vrtcu je možno **formativno preverjanje** dosežkov otrok: npr. ali so otroci napredovali v razvitosti predbralnih in predpisalnih zmožnosti.

Izvedba bralnega dogodka

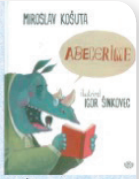

Kaj brati?

- **kakovost** besedila in ilustracij,
- **raznovrstnost** beriva:
  - umetnostna in neumetnostna besedila,
  - besedila različnih zvrsti in vrst (pesmi, pripovedi, lutkovna igra kot predstava),
  - pravljična in realistična, nonsensna in problemska besedila.

Kako razvijati strategije sprejemanja besedila?

- **besedilne slike**
- **književne osebe**
- **zgodba**
- **tema**
- **jezik in oblika besedila**
- **perspektiva**

Metoda petih prstov

Kako poteka bralni dogodek v vrtcu?

- **Uvodna motivacija**: napovedovanje vsebine na podlagi naslovnice, poslušanje zvokov, pogovor na podlagi tematskih besed, povezava sporočila besedila s stvarnostjo otrok?).
- **Interpretativno branje besedila**.
- **Pogovor o besedilu in poglabljanje doživetja**: vrednotenjsko ilustriranje, obnova in uprizoritev besedila, spreminjanje besedila (tudi »mešanica pravljic«), besedne igre, sestavljanje ključnih besed iz črk, spontano pisanje po branju, knjižnična vzgoja, priprava spodbud in nalog za razvijanje družinske pismenosti: predopismenjevalne vaje za delo doma, dnevnik družinske pismenosti.
- To ni »*pošolanje vrtca*«, ampak povsem ustrezno specialnodidaktično načrtovanje. »Pošolanje vrtca« izhaja iz napačne predstave o zasnovi osnovne šole.

Jelena Sitar Cvetko, Pedagoška fakulteta, Univerza na Primorskem in dr. **Vesna Geršak**, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani in Univerza na Primorskem

USTVARJANJE SPODBUDNEGA UČNEGA OKOLJA Z UMETNOSTJO

Integracija umetnosti v vrtčevski vsakdan lahko dodatno obogati učno okolje ter spodbudi aktivnejšo vlogo otroka v učno-vzgojnem procesu. Pri otrocih (in odraslih) spodbuja izražanje skozi različne medije, ustvarjalnost, igrivost, dobro počutje, sodelovanje in skupno reševanje problemov.

Predavateljici bosta vsaka iz svoje perspektive ob primerih dobre prakse predstavili pozitivne učinke učenja z in skozi umetnost. Jelena Sitar bo predstavila vlogo lutke v vrtcu v kontekstu kulturno -umetnostne vzgoje, dviga kakovosti vsakdanjega življenja v vrtcu in povečevanju kompetenc vzgojitelja, ki uporablja lutko … Vesna Geršak bo opisala primere sodelovanja vrtcev s pedagoško fakulteto, umetniki in kulturnimi ustanovami, ki so skupaj soustvarjali na področju plesne umetnosti.

Predavanje bo poslušalkam in poslušalcem ponudilo nove zamisli za vključevanje umetnosti v vrtec kot obogatitev programov, odnosov in ustvarjalnih pristopov.

mag. **Nena Dokuzov**, Kulturno – gospodarsko središče evropskih vesoljskih tehnologij

IZVAJANJE IZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA V NOORDUNG CENTRU V VITANJU

V okviru izobraževalnih programov centra pripravljamo pakete aktivnosti, ki jih lahko vzgojno-izobraževalni zavodi izberejo za izvedbo svojih tehničnih dni, ekskurzij, ipd. Za vrtce in šole pripravljamo vsebine, ki spodbujajo razmislek in aktivno sodelovanje otrok. Metode dela temeljijo na neformalnem učenju, vsebine posameznih programov pa izhajajo iz tematskega polja trenutnega razstavnega programa.

mag. **Peter Markič**, Šola za ravnatelje in **Rado Kostrevc**, OŠ Trebnje

ETIČNE DILEME RAVNATELJA

Vloga vodij pri ustvarjanju etičnega okolja je v času, ki ga zaznamujejo številne afere, še pomembnejša kot nekoč. To velja še zlasti za vrtce in šole, saj je naša profesionalna dolžnost in odgovornost pokazati mladim, da so vrednote, kot so na primer poštenje, zaupanje, strpnost pomembne, zato se moramo zanje zavzemati in jih tudi izkazovati v praksi.

Etike v odločanju ne morejo nadomestiti zakoni, lahko so samo vodilo za etično ravnanje. To pa ni dovolj, saj pravni red določa tisto, kar ni dovoljeno. Vse drugo je dopustno, ni pa nujno tudi moralno. Kodeksi in standardi začrtajo mejo med dobrim in slabim. Odločanje v skladu z etiko torej ni vedno enostavno. V nas se ustvarjajo dvomi in skrbi. Ni vedno le belo ali črno, včasih je tudi sivo. Neetične odločitve imajo vedno svojo ceno, ki jo enkrat moramo plačati. Na koncu ogrozijo tisto, kar smo si z njimi pridobili.

Na simpoziju bomo pogledali nekaj napotil za etično ravnanje. Skupaj bomo osvetlili nekatere etične dileme, s katerimi se srečujete pri svojem delu in izpostavili tiste, ki so ključne za avtonomno in verodostojno vodenje vrtca ali šole. Naše ugotovitve bodo podlaga za oblikovanje pobud, ki jih bomo posredovali pristojnim in jih tako seznanili z dilemami, s katerimi se soočamo pri vodenju naših zavodov.

dr. **Justina Erčulj** in **Doroteja Lešnik Mugnaioni**, Šola za ravnatelje

ŽELIMO VARNO OKOLJE BREZ KONFLIKTOV?

Konflikte lahko prepoznavamo in konstruktivno rešujemo le v takšnem delovnem okolju, ki omogoča odkrito komunikacijo, kjer so pravila in vloge subjektov jasne in kjer načrtno gojimo kulturo strpnosti – torej v varnem okolju. Vsak konstruktivno rešeni konflikt pa nas po drugi strani medsebojno poveže in usmeri v še tesnejše sodelovanje. S tem se naše doživljanje varnega okolja okrepi. O tej prepletenosti bomo govorili na simpoziju Želimo varno okolje brez konfliktov? V razpravi o konkretnih primerih konfliktov v vrtcih bomo skupaj oblikovali načela ter priporočila v zvezi z obravnavano temo.

Boris Kopilović in **Zoran Simonović**, Nacionalni inštitut za varovanje zdravja

PREPREČEVANJE IN OBVLADOVANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI S CEPLJENJEM IN DRUGIMI UKREPI

V okviru načrtovanega simpozija bodo predavatelji predstavili determinante nalezljivih bolezni v sodobnem času, vpliv na zdravje v specifični populaciji in izzive cepljenja – pomen vzdrževanja dobre precepljenosti, odklanjanje cepljenja, prepričanja, ki predstavljajo oviro za odločitev za cepljenje in dejavnike, ki so cepljenju v podporo.

Nives Zore, Zavod RS za šolstvo, mag. **Brigita Mark** in **Vida Starič-Holobar**,
Minstrstvo za izobraževanje, znanost in šport

KRAJŠI PROGRAMI – DODATNA MOŽNOST, NOVA PRILOŽNOST

Novela Zakona o vrtcih med drugimi novostmi prinaša javnim vrtcem financiranje krajših programov v obsegu 240 ur letno, ki so namenjeni otrokom, ki še niso bili vključeni v program vrtca leto pred obveznim vstopom v osnovno šolo, iz državnega proračuna. Namen tega ukrepa je, da se staršem, ki nimajo otrok v vrtcih, ponudi brezplačni krajši program, ki bi bil prilagojen njihovim potrebam v tolikšni meri, da bi vključili otroke leto dni pred vstopom v osnovno šolo v ta časovno krajši, toda vsebinsko bogat program po načelih Kurikula. Po zadnjih statističnih podatkih ostaja izven institucionalne vzgoje leto dni pred vstopom v osnovno šolo kar 8 % otrok, med katerimi je veliko otrok prav iz ranljivih skupin. Z vidika pomena kvalitetne predšolske vzgoje, ki naj bi jo bil deležen vsak otrok, zakonska novost predstavlja dodatno možnost, ki jo lahko javni vrtci izkoristijo kot novo priložnost za povečanje vključenosti otrok v vrtce v svojem okolju kot tudi sledenje evropskim ciljem (ET 2020), ki priporočajo in sugerirajo 95 % vključenost otrok zadnje leto pred vstopom v šolo. Simpozij naj bi pripomogel k oblikovanju izhodišč za pripravo tako podzakonskega akta, ki bo natančneje urejal pogoje za organizacijo in delovanje oddelkov krajših programov kot tudi stališč do vseh odprtih vprašanj, dilem in pomislekov.

Nada Požar Matijašič in dr. **Mojca Štraus**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
dr. **Sonja Rutar**, Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem, Pedagoški inštitut,
mag. J**anja Cotič Pajntar**, Zavor RS za šolstvo

KAKO PREHAJAJO OTROCI IZ VRTCA V OSNOVNO ŠOLO PRI NAS V PRIMERJAVI Z VRSTNIKI V DRUGIH DRŽAVAH?

S tem simpozijem nadaljujemo temo, ki smo jo odprli lani na strokovnih srečanjih ravnateljic in ravnateljev vrtcev in osnovnih šol. Predstavile bomo zaključeno mednarodno OECD študijo o politikah in praksah na področju prehoda otrok med vrtcem in šolo (Starting Strong V: Transitions from early childhood education and care to primary education). V predstavitvi se bomo posvetile vertikalni povezanosti vrtčevskega in šolskega prostora oz. kontinuiteti z vidika izobrazbe strokovnih delavcev, kurikulov oz. programov, razvojnih ciljev in pedagoških pristopov ter oblik sodelovanja z družino, vrtca in šole ter z zunanjimi institucijami. Posebno pozornost bomo namenile položaju Slovenije v primerjavi z drugimi državami.

mag. **Polona Šoln Vrbinc**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, **Alenka Werdonig**, Center za sluh in govor Maribor in **Dušan Kuhar**, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana

RAZVOJNI PROJEKTI V PODPORO INKLUZIJI

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020 za otroke s posebnimi potrebami razpisalo kar nekaj javnih razpisov v podporo inkluziji otrok s posebnimi potrebami. Skupna vrednost presega 15 milijonov evrov. Na simpoziju bodo predstavljeni razvojni projekti, konkretno tudi možnosti dveh izbranih izvajalcev. Projekti bodo lahko dobra osnova za sistemske rešitve, zato bomo z udeleženci pregledali potrebe vrtcev na tem področju ter možnosti pomoči zunanjih inštitucij, ki jih že imajo.

KULTURNI PROGRAM

Ljoba Jenče

POJOČI KAMENČKI – SRČNA MOČ

Človek je glasbeno bitje, najbolj neposredno s svojim glasom, ki izhaja iz celotnega njegovega telesa in bitja. Otrok nas doživlja kot živo glasbo, ko mu pojemo. Zato skrbno oblikujemo svoj glas in zvoke, ki jih v vrtcu podajamo najmlajšim.

Pojoči kamenčki – srčna moč je zvočno-pevski dogodek z izročilom slovenskih pokrajin. V igri s kamenčki zazveni kapljajoča voda skrivnostne tihote kraških podzemnih jam Notranjske. V njej sta gorenjska alpska pokrajina okoli Triglava in igriva padajoča voda na mlinskih kolesih Lesarjevega mlina, ki ritmično poje kadi kadi kadi, kadija kadon. Zvok obeta, da bo zlato žito mlin zmlel v moko. Če voda mlin podere, je tu hudomušni hlapec, ki ga popravi mlin, in življenje teče naprej. Žito zori tudi na prekmurskih ravnicah in kruh se peče vse od Dolenjske, Primorske, Štajerske, Koroške in Bele krajine. Gre za splet pesmi in predstavitve zvočil, kot so gudalo, nunalca, drumelca, trstenke, konjiček, ki v ritki piska, prodniki.

dr. **Igor Saksida** in **Trkaj**

RAPOEZIJA

Uspešnica Kla kla klasika (MkZ, 2017) ponuja izbor slovenske poezije v raperski predelavi, ki jo dr. Igor Saksida in Rok Terkaj - Trkaj dvigneta z različnimi ritmi tako močno, da se ji začne vrteti! V prvi vrsti je namenjena mladim bralcem, a tudi odraslim, ki so mladi po srcu. V Igorjevem in Rokovem silovitem nastopu boste zagotovo začutili in zaslišali, da klasična poezija ni »stara šara«: sporočilna in aktualna je, če ji le znamo prisluhniti in jo pogledati z očmi ljubezni. Igor in Rok navdušujeta po vsej Sloveniji, njun nastop napolni dušo, saj v njem neizmerno uživata in se predajata rapoeziji in dinamičnemu pogovoru o njej.

KULTURNI BAZAR

REPUBLIKA SLOVENIJA | MINISTRSTVO ZA KULTURO | MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT | Zavod Republike Slovenije za šolstvo

KULTURNI BAZAR 2017 V REGIJI

DRAMA OPERABALET MARIBOR

Prvi Kulturni bazar v regiji

Vljudno vas vabimo, da se nam pridružite
v sredo, 29. novembra 2017, med 9. in 19. uro
v Slovenskem narodnem gledališču Maribor
na nacionalnem strokovnem usposabljanju
Kulturni bazar v regiji.

Nacionalni projekt Kulturni bazar, ki ga pripravljamo Ministrstvo RS za kulturo (MK), Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) ter Zavod RS za šolstvo (ZRSŠ), bomo letos obogatili **s prvim Kulturnim bazarjem v regiji**. Z njim želimo **slovenski strokovni javnosti bolje** predstaviti kulturne ustanove, ki delujejo v tej širši regiji, hkrati pa strokovnim delavcem te regije približati **nacionalne, pa tudi mednarodne primere dobrih praks**. Izvršni producent dogodka v Mariboru je Slovensko narodno gledališče Maribor (SNG Maribor), koproducent pa Cankarjev dom iz Ljubljane.

Namen dogodka je **zagotavljanje dostopnosti kakovostnega usposabljanja na področju kulturno -umetnostne vzgoje v regiji in predstavitev ponudbe s poudarkom na partnerskem povezovanju in sodelovanju različnih subjektov na posameznih ravneh družbe**: na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, na ravni vrtcev, šol in kulturnih ustanov, med strokovnimi delavci v vzgoji in izobraževanju, med umetniki oziroma delavci kulturnih ustanov ter med vzgojno-izobraževalnimi zavodi (VIZ) in družinami. S tem pristopom želimo ustvariti čvrsto mrežo strokovnih partnerjev z namenom strateškega izvajanja kakovostne kulturno-umetnostne vzgoje v regiji.

Središče strokovnega usposabljanja bo v SNG Maribor, del programa pa bo potekal tudi drugod po mestu. Skupno se bo v enem dnevu na bazarju v regiji zvrstilo **več kot 70 dogodkov z vseh področij kulturno-umetnostne vzgoje**, tako da si bo lahko vsak udeleženec izbral tisto, kar ga strokovno najbolj zanima.

V SNG Maribor bo ves dan urejen tudi razstavni prostor, na katerem bodo z gradivi, publikacijami in dodatnimi informacijami predstavljena različna področja kulturno-umetnostne vzgoje. V odmorih pa bosta na voljo tudi posebno okusen kulturno-kulinarični program in možnost ustvarjalnega oddiha v Kazinski dvorani.

Raznovrstne vsebine bodo namenjene **strokovnim delavcem z različnih področij** (vzgoje in izobraževanja, kulture idr.) ter **študentom različnih študijskih smeri**. Vrtcem in šolam prav posebej priporočamo, da omogočijo udeležbo na usposabljanju več strokovnim delavcem posameznega VIZ (strokovni delavci različnih predmetov in področij, različnih stopenj izobraževanja, tudi svetovalne službe, šolski knjižničarji idr.). Dogodek bo **dostopen tudi zainteresirani javnosti**.

Program in prijavnica sta objavljeni na www.kulturnibazar.si. **Udeležba je brezplačna**.

KULTURNI BAZAR 2018

Vljudno vas vabimo, da se nam
v četrtek, 5. aprila 2018,
pridružite v Cankarjevem domu v Ljubljani
na jubilejnem, desetem nacionalnem strokovnem usposabljanju
Kulturni bazar.

Medresorski nacionalni projekt **Kulturni bazar**, ki ga že od leta 2009 uspešno organiziramo Ministrstvo RS za kulturo (MK), Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) ter Zavod RS za šolstvo (ZRSŠ) v sodelovanju s kulturnimi ustanovami iz vse Slovenije, je eden najpomembnejših projektov na področju kulturno-umetnostne vzgoje (KUV). Ob **desetem jubileju** ugotavljamo, da smo s projektom in spodbujanjem partnerskega povezovanja zagotovo doprinesli h kakovosti vzgojno-izobraževalnega prostora, saj KUV prispeva k večji ustvarjalnosti, inovativnosti, odprtosti ter prožnim oblikam učenja in poučevanja.

Izvršni producent dogodka je Cankarjev dom iz Ljubljane. Častni pokrovitelj projekta pa je Slovenska nacionalna komisija za Unesco, ki že vsa leta sodeluje tudi kot partner projekta. Skladno z nacionalnimi in mednarodnimi usmeritvami na tem področju si skupaj prizadevamo za večjo prepoznavnost pomena kulturno-umetnostne vzgoje v vzgojno-izobraževalnem prostoru ter za partnersko povezovanje vzgojno-izobraževalnih zavodov in kulturnih ustanov.

Kulturni bazar je celoletni medresorski nacionalni projekt, ki je namenjen strokovnemu usposabljanju in informiranju strokovnih delavcev v vzgojno-izobraževalnih zavodih (VIZ), kulturnih ustanovah in širši strokovni javnosti. Vsako leto poteka enodnevno **strokovno usposabljanje, ki vključuje predstavitev kulturnih ustanov in medresorskih partnerjev na razstavnih prostorih, program za otroke in mladino ter širšo javnost** (poudarek je na obisku organiziranih skupin otrok in mladih iz VIZ).

Fotografije Nada Žgank, arhiv Kulturnega bazarja

Na portalu **www.kulturnibazar.si** je objavljen **e-Katalog ponudbe kulturno-umetnostne vzgoje za šolsko leto 2017/2018**, ki je odličen pripomoček za **načrtovanje KUV dejavnosti v VIZ, saj je na enem mestu zbrana kakovostna ponudba kulturnih ustanov iz vse Slovenije**. E-Katalog omogoča pridobivanje informacij po posameznih področjih umetnosti, po starostnih skupinah otrok, po regijah, tu najdete neposredne kontakte in povezave s koordinatorji KUV v kulturnih ustanovah itd. Vključuje tudi ponudbo **strokovnih usposabljanj za KUV**, namenjenih strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju ter kulturi. Katalog zagotovo prispeva k boljšemu poznavanju različnih področij kulture, k boljši dostopnosti, pa tudi k partnerskemu povezovanju med VIZ in kulturnimi ustanovami.

Portal **www.kulturnibazar.si** strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju ter kulturi, pa tudi širši strokovni javnosti prinaša aktualne informacije o dogajanju na področju KUV. V rubriki ***Kulturna vzgoja – gradiva*** pa najdejo **nacionalne in mednarodne strateške dokumente** ter **nacionalno in mednarodno strokovno literaturo o KUV**. Na portalu so objavljene tudi zanimive radijske in televizijske oddaje ter posnetki predavanj s tega področja. Posebej naj opozorimo na objavljen podnaslovljen **posnetek uvodnega predavanja Paula Collarda** na Kulturnem bazarju 2017: ***Kaj je kreativno učenje in zakaj je pomembno?*** Video si lahko ogledate http://www.kulturnibazar.si/o-bazarju/video-kulturni-bazar/.

Pomemben del nacionalnega projekta Kulturni bazar in **eden od skupnih ciljev v nacionalnem programu za kulturo je tudi razvoj nacionalne mreže KUV. Mrežo gradimo v VIZ, kulturnih ustanovah in lokalnih skupnostih**, s čimer želimo skupaj prispevati k načrtnejši in dostopnejši KUV. Povezovanje nam lahko pomaga pri izboljšanju pogojev za izvajanje KUV ter omogoča boljšo dostopnost z različnih vidikov: vsebinsko, geografsko in finančno. Registracija na portalu www.kulturnibazar.si strokovnim delavcem iz VIZ omogoča redno mesečno obveščanje o aktualnih kulturnih dogodkih za VIZ, o strokovnih usposabljanjih na različnih področjih kulture ipd. Poleg tega pa jim omogoča tudi **brezplačen predogled/ogled kulturno-vzgojnih vsebin** (predstav, razstav ...) v nekaterih kulturnih ustanovah. Ponudba se redno dopolnjuje in je dosegljiva registriranim koordinatorjem na www.kulturnibazar.si.

Osrednja tema letošnjega dogodka bo ***Evropsko leto kulturne dediščine 2018***, posebna pozornost v programu strokovnega usposabljanja pa bo namenjena tudi ***Cankarjevemu letu 2018*** ter **medgeneracijskemu povezovanju**.

Udeležba je brezplačna. Program strokovnega usposabljanja bo objavljen januarja 2018 na spletni strani www.kulturnibazar.si.

Ste v vašem vrtcu že vključeni v mrežo koordinatorjev kulturno-umetnostne vzgoje?

Z vključitvijo v mrežo ste mesečno obveščeni **o aktualnem dogajanju na različnih področjih kulture po vsej Sloveniji**. Posebej koristna so obvestila **o brezplačni ponudbi** (vključno z informacijami o strokovnih usposabljanjih) za strokovne delavce in/ali organizirane skupine otrok in mladih. Za registrirane koordinatorje pa kulturne ustanove ponujajo tudi **vrsto ugodnosti**.

Iz enega VIZ se lahko v mrežo vključi več koordinatorjev KUV (vsi prejmejo KUV izkaznico).

Obrazec za registracijo najdete na www.kulturnibazar.si:Mreža koordinatorjev KUV.

Pripravili:

Nataša Bucik, nacionalna koordinatorka za KUV na MK (natasa.bucik@gov.si) in
Nada Požar Matijašič, nacionalna koordinatorka za KUV na MIZŠ (nada.pozar-matijasic@gov.si)

GLASBENA MLADINA SLOVENIJE

samo najboljši programi in vrhunski izvajalci

Pri Glasbeni mladini Slovenije skrbimo, da se okolje učenja lahko širi iz šolskega v kulturni oziroma umetniški prostor (koncertno dvorano ipd.). Šele v avtentičnem okolju se namreč oblikujejo prave razmere za doživljanje, učenje in vrednotenje umetnosti. Povezovanje mladega občinstva in umetnikov pri dajanju in sprejemanju glasbe ni lahka naloga. Samo odlično oblikovani in izvedeni umetniški dogodki dajejo možnost, da se v vzgojno-izobraževalnih zavodih lahko poleg poučevanja umetnosti in o umetnosti izvaja tudi tista druga oblika – poučevanje z umetnostjo.

KONCERTI za MLADE poslušalce

Obiščite spletno stran
www.glasbenamladina.si,
izberite program in termin izvedbe ter nas pokličite
na 01 23 22 570 ali pišite na
branka.novak@glasbenamladina.si

Koncert, ki pride k vam

Komentirani koncerti, delavnice in ustvarjalnice in njihovi izvajalci, slovenski in tuji glasbeni umetniki pridejo vrtec ali šolo.

Pojoči kamenčki

Program je gibalno-zvočno-pevska doživljajska učna ura z izročilom slovenskih pokrajin. V igri s kamenčki zazveni kapljajoča voda skrivnostne tihote kraških podzemnih jam Notranjske. V njej sta gorenjska alpska pokrajina okoli Triglava in igriva padajoča voda na mlinskih kolesih Lesarjevega mlina, ki ritmično poje kadi kadi kadi, kadija kadon. Zvok obeta, da bo zlato žito mlin zmlel v moko. Če voda mlin podere, je tu hudomušni hlapec, ki popravi mlin, in življenje teče naprej. Žito zori tudi na prekmurskih ravnicah in kruh se peče vse od Dolenjske, Primorske, Štajerske, Koroške in Bele krajine.
Gre za splet pesmic in predstavitve zvočil, kot so gudalo, nunalca, drumelca, trstenke, konjiček, ki v ritki piska, prodniki.

Simfonične matineje Glasbene mladine Slovenije

Prvo srečanje otrok in učencev z umetniško glasbo, simfoničnim orkestrom in koncertno dvorano je lahko nepozabno doživetje.

Simfonični koncerti z Orkestrom Slovenske filharmonije v Cankarjevem domu v Ljubljani so oblikovani programsko zaokroženo. Sporedi koncertov so povezani z vsebinami učnih načrtov, trajajo od 45 do 60 minut in so komentirani.
Za najmlajše poslušalce smo pripravili tri različne simfonične programe: Peter obišče orkester, Izgubljena paličica vile Apolonije in Glasbeno kraljestvo živali. Ob glasbi in pravljični zgodbi spoznajo osnovne elemente glasbe in glasbila simfoničnega orkestra.

Spletna platforma ZLATA PALIČICA www.zlatapalicica.si

ZLATA PALIČICA

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Kadar želimo z otroki in mladimi obiskati gledališče, se nemalokrat znajdemo pred vprašanjem, katero gledališko predstavo izbrati za določeno starostno skupino in kako prepoznati kakovostno predstavo, ki mladim obiskovalcem omogoča umetniško bogato, vsebinsko zanimivo, čustveno vznemirljivo, očarljivo in navdušujočo gledališko izkušnjo. Eno od orodij in pomagal za izbiro in odločitev je nova spletna platforma ***Zlata paličica***, ki domuje na naslovu **www.zlatapalicica.si**.

Zlata paličica je referenčna baza za iskanje in prvo spoznavanje kakovostnih gledaliških predstav za otroke in mladino. Namen platforme je na enem mestu zbrati nabor priporočljivih predstav po izboru tričlanske strokovne komisije, sestavljene iz teatrologa, pedagoga in razvojnega psihologa.

Na podstrani *Predstave* lahko brskate po katalogu kakovostnih predstav, ki so jih ustvarili profesionalni gledališki ustvarjalci, in z iskalnikom po različnih kriterijih poiščete primerno predstavo.

Podstran *Pedagoški programi* predstavlja izbor kakovostnih programov kulturno-umetnostne vzgoje na gledališkem področju.

Na podstrani *Pismenost za gledališče* platforma ponuja strokovna usposabljanja in srečanja za strokovne delavce iz vzgoje in izobraževanja ter kulture.

Podstran *Kreativno partnerstvo* – s katalogom profesionalnih gledaliških ustanov, partnersko agoro, na kateri se predstavljajo profesionalni gledališki ustvarjalci, in primeri dobrih praks – spodbuja sodelovanje vzgojno-izobraževalnih zavodov s profesionalnimi gledališkimi ustanovami in ustvarjalci.

Platforma ***Zlata paličica***, ki vsaki dve leti zaživi tudi kot **Festival uprizoritvenih umetnosti za otroke in mlade Zlata paličica**, zagotavlja sistematično in kontinuirano spoznavanje profesionalnih gledaliških ustanov in ustvarjalcev iz vse Slovenije ter kakovostne profesionalne gledališke produkcije za odraščajoče občinstvo. Odpira vrata v gledališče – v radoživ in iskriv prostor odprtega, temperamentnega, kreativnega dialoga, umetniških presežkov in inovativnih prožnih oblik učenja. ***Zlata paličica***, kot platforma in festival, je namenjena vsem, ki radi obiskujete gledališče in želite v gledališki svet vpeljati tudi odraščajoče občinstvo

Platforma ***Zlata paličica*** je del projekta **Gleda*(l)*išče**, katerega nosilec in izvajalec je **Slovenski gledališki inštitut**. Naložbo sofinancirata Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

V OBJEMU BESED: PROJEKT DRUŽINSKE PISMENOSTI

Ministrstvo za kulturo RS je od oktobra 2016 do novembra 2017 financiralo raziskovalno-razvojni projekt ***V objemu besed***. Namen projekta je bil spodbuditi družinsko branje oz. družinsko pismenost kot pomemben del bralne pismenosti. Kratko predstavitev v nadaljevanju je pripravila vodja projekta, red. prof. dr. Dragica Haramija s Pedagoške fakultete in Filozofske fakultete Univerze Maribor.

V objemu besed je raziskovalno-razvojni projekt na področju spodbujanja družinskega branja oz. družinske pismenosti, ki je del bralne pismenosti, ta pa je nujni pogoj za delovanje človeka v družbi. V projektu smo sodelovali raziskovalci, zaposleni na Pedagoški in Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru ter na Pedagoški in Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. V razvojnem delu projekta je sodelovalo Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS in 14 vrtcev iz vseh slovenskih regij. Več o projektu lahko preberete na spletni strani Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS: http://www.bralnaznacka.si/.

Projekt je vključeval medgeneracijsko branje na vseh področjih dejavnosti v vrtcu (jezik, umetnost, družba, narava, matematika, gibanje) ter na vseh področjih otrokovega razvoja (na kognitivnem, socialnem, čustvenem, estetskem, moralno-etičnem in motivacijskem).

Družinsko pismenost opredeljujemo kot skupek različnih dejavnosti znotraj družine, ki so povezane s pismenostjo v najširšem pomenu besede, v katerih hkrati sodelujejo različne generacije in se skupaj učijo. Ob dejavnikih spodbujanja bralne pismenosti (IFLA, 2006: obkroženost z bralnim gradivom, branje otroku in odrasli kot bralni zgled) so v priročniku predstavljene različne spodbude za pozitiven odnos do bralne kulture in navad, povezanih s pismenostjo. Razvojni potencial družinskega branja vidimo predvsem v vrtcih, ki lahko opolnomočijo starše za branje otrokom.

Pri Univerzitetni založbi Univerze v Mariboru sta izšli elektronska monografija o družinski pismenosti in elektronski priročnik za starše. Septembra 2017 sta bili obe monografiji tudi natisnjeni, brezplačno so ju prejeli številni vrtci in splošne knjižnice.

Monografija z naslovom ***V objemu besed: Razvijanje družinske pismenosti*** je dostopna na povezavi: http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/268.

S priročnikom ***Razvijanje družinske pismenosti V objemu besed: priročnik za starše*** (dostopen na povezavi: http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/272) na poljuden način prispevamo k dvigu ozaveščenosti o pomenu branja kot vseživljenjskega procesa. Priročnik za starše je obogaten z veliko primeri dejavnosti, ki jih lahko počnejo z otroki ob branju slikanic.

MOJI ZAPISKI

Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SOCIALNI SKLAD

XXIII. STROKOVNO SREČANJE RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV VRTCEV

Vodenje za spodbudno in varno učno-vzgojno okolje

Gradivo za udeležence

16. in 17. oktober 2017, Portorož